

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen Energia Oy:n lausunto ympäristöministeriön asetusluonnoksiin

E-lukuun liittyvä lainsäädäntö ohjaa Tampereellakin rakentamista ja lämmitystapavalintoja, ja Tampereen Energia kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnokseen. Edullinen rahoitus on monesti sidottu siihen, että rakennus rakennetaan parhaaseen energiatehokkuusluokkaan. Nykyinen E-luku lainsäädäntö suosii perusteettomasti kiinteistökohtaisia lämpöpumppuja kaukolämmön kustannuksella. Tampereen Energia näkee asetusluonnoksen taustalla olevan hyvän pyrkimyksen korjata nykytilaa. Tampereen Energia katsoo kuitenkin, että ehdotetut muutokset eivät edistä asetettujen ilmasto- ja energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista parhaalla mahdollisella tavalla.

Esityksemme pähkinänkuoressa:

- Luovutaan alkuperätakuista ja käytetään verkkopohjaisia kertoimia.
- Asetetaan sähkön ja tehokkaan kaukolämmön kerroinsuhde sellaiseksi, ettei se vääristä kilpailua.

Ongelmalliset alkuperätakuut

Asetusluonnoksessa ehdotetaan käytetyn energian uusiutuvuuden todentamista alkuperätakuilla, mutta niiden käytännön soveltaminen jää epäselväksi. Alkuperätakuujärjestelmä kuvaa Euroopassa vuosittain tuotettua uusiutuvaa energiaa ja mahdollistaa päästöttömän energian jakamisen lisähinnalla sitä haluaville. Monille toimijoille ei kuitenkaan synny haittaa alkuperätakuiden

ostamatta jättämisestä, mikä johtaa jatkuvaan ylitarjontaan ja antaa vääristyneen kuvan energijärjestelmästä.

Tampereen Energian näkökulmasta näyttää todennäköiseltä, että alkuperätakuita hyödyntämällä kaikki uudet rakennukset saavuttavat keinotekoisesti parhaan energialuokan. Jos tätä yritetään estää monimutkaisella sääntelyllä, syntyy helposti porsaanreikiä. Emme toivo kumpaakaan, vaan järjestelmää, joka aidosti kannustaa energiatehokkuuteen eikä vääristä kilpailua.

Miksi ei primäärienergia

Tampereen kaukolämpö perustuu hukkalämpöön, biomassaan ja tuulisähkön hyödyntämiseen sähkökattiloissa. Suomen sähköjärjestelmä on jo pääosin päästötön ja sisältää ajoittain jopa ylitarjontaa uusiutuvasta sähköstä. Olemme kuitenkin huolissamme sähkötehon riittävydestä, erityisesti tuulettomina pakkaspäivinä. Tamperelaisen kaukolämmön CHP-tuotannon ja sähkökattiloiden sähkötehon mittakaava on puolet Tampereen koko sähköntarpeesta, mikä tekee kaukolämmöstä merkittävän sähköjärjestelmän joustokomponentin.

Esimerkiksi kaukolämpöverkkoon liitetty sähkökattila käyttää sähköä enemmän kuin maalämpöpumppu, mutta juuri silloin kun sähköstä on ylitarjontaa. Maalämpöpumpun huipputeho tuotetaan puolestaan tyypillisesti sähkövastuksella, joka pahentaa sähköpulaa kovilla pakkasilla. Primäärienergiakertoimet eivät tunnista tätä tuntitason eroa ylitarjonnan ja sähköpulan välillä. Primäärienergialaskennan käyttöönotto ohjaisi siihen, että tuulisähköä ei hyödynnettäisi sähkökattiloissa, vaan rakennettaisiin järjestelmiä, joiden sähköntarve lisääntyy juuri sähköpulan aikana.

Suomessa sähkö- ja kaukolämpöjärjestelmät täydentävät toisiaan erinomaisesti. Esimerkiksi Tampereella omakotitaloihin kaukolämmön tuominen ei aina ole järkevää, jolloin lämpöpumput ovat hyviä ratkaisuja. Suurissa kaupungeissa energiatehokkuus edellyttää kuitenkin keskitettyä lämmitystä, jotta datakeskusten ja vedyntuotannon hukkalämpö saadaan hyödynnettyä. Parhaana pidämme menetelmää, joka ei vääristä lämmitysmarkkinoita, vaan ohjaa parantamaan rakennusten teknistä energiatehokkuutta.

Ratkaisuehdotuksemme

Nykyiset kertoimet, sähkölle 1,2 ja kaukolämmölle 0,5 (suhde 2,4), suosivat lämpöpumppuja, joiden COP-arvona on energiatodistuksissa Tampereella käytetty noin 3,5. Tämä antaa lämpöpumpuille merkittävän laskennallisen edun.

Tampereen Energia ehdottaa konkreettisesti seuraavia muutoksia:

- Luovutaan alkuperätakuihin pohjautuvasta kerroinmallista ja palataan aiemmin ehdotettuun, verkkopohjaiseen ja paikalliset olosuhteet huomioivaan malliin. Tämä kannustaa kaukolämpöverkkojen energiatehokkuuden ja ympäristöystävällisyyden kehittämiseen.
- Sähkön ja tehokkaan kaukolämmön välinen kerroinsuhde asetetaan tasolle, joka ei vääristä kilpailua, esimerkiksi 3,5.

Näin rakennuksen energiatehokkuus palaa sääntelyn keskiöön ja rakennusten teknisen energiatehokkuuden vertailtavuus paranee.

Tekniset lisähuomautukset

Muistiossa on ymmärtääksemme käytetty virheellisiä kertoimia uusiutuvan energian määrän laskennassa. Nykyisillä laskentaesimerkin kertoimilla (0,52) syntyisi tarkoituksettomia ja epätoivottuja ohjausvaikutuksia sähkön ja kaukolämmön suhteisiin. Tampereen Energia tulkitsee, että tässä kohdassa kaukolämmölle ja kaukojäähdytykselle pitäisi käyttää kerrointa 1 ja sähkölle 0,94.

Rakennusten vertailtavuuden parantamiseksi, ehdotamme muutosta myös itse energiatodistukseen. Energiatodistuksen laskennassa on jo valmiina rakennuksen energiatehokkuuden perustiedot (lämmitys-, jäähdytys- ja sähköenergian tarpeet). Näistä olisi helppo laskea myös pinta-alakohtaiset energiatehokkuusarvot ja tuoda ne selkeästi näkyviin energiatodistukseen.

Vähätiitto Joko
Tampereen Energia Oy